

BIZTOSÍTÁSKÖZVETÍTÉS

Az Infojegyzet a Kormány [T/17566.](#) számú, az egyes törvények biztosítási, illetve pénzforgalmi tárgyú jogharmonizációjával kapcsolatos módosításáról szóló törvényjavaslatához kapcsolódóan mutatja be a biztosításértékesítés hazai és európai uniós szabályozásának főbb jellemzőit..

- Az MNB adatai szerint Magyarországon jelenleg 43 biztosító működik
- 2016-ban a hazai biztosítási piac teljes díjbevétele 888,5 milliárd Ft, amiből élet ági 441, 5, nem élet ági 447 milliárd Ft volt (MNB).
- 2016. év végéig csak a biztosításközvetítők voltak rendszeres felügyeleti adatszolgáltatásra kötelezettek, de 2017-től a független pénzügyi közvetítők (pl. alku-szok, többes ügynökök) is kötelesek a felügyeleti adatszolgáltatásra.
- 2016-ban az MNB, mint felügyeleti szerv adatszolgáltatási kötelezettség mulasztása miatt 5 biztosításközvetítő engedélyét vonta vissza, 76 esetben pedig bírság kiszabására került sor, összesen 10,6 millió Ft értékben.
- A [MABISZ](#) által 2012-ben bevezetett, önkéntes, ún. referenciarendszer célja a közvetítői munka ellenőrzése az állománydíjak, az állomány-megmaradás és a jutaléktartozás alapján.
- A Deloitte Biztosítási Indexe alapján 2012–2014 között folyamatosan javult, azóta stagnálnak a biztosítók megítélése: a megkérdezettek 72%-a tartja fontosnak a biztosítók tevékenységét, és a felmérések szerint az emberek jobban szeretik őket, mint a bankokat ([portfolio.hu](#), 2017.03.02).

A biztosítási tevékenységről szóló [2014. évi LXXXVIII. törvény](#) (Bit) szerint a **biztosítás szerződésen alapuló kötelezettségvállalás**, egy jövőbeli bizonytalan káresemény elleni védekezés, a biztosítható kockázatok díj ellenében történő áthárítása, amelynek során a biztosítási tevékenységet végző:

- megszervezi az azonos vagy hasonló kockázatoknak kitett személyek közösségét (ún. veszélyközösség);
- matematikai és statisztikai eszközökkel felméri a biztosítható kockázatokot;
- megállapítja és beszedi a kötelezettségvállalás ellenértékét (díját);
- a létrejött jogviszony alapján átvállalja a kockázatot és teljesíti a szolgáltatásokat.

Mivel a biztosítás, mint termék speciális (nem lehet vásárlás előtt megtekinteni, megpróbálni), ezért értékesítése is speciális, azaz az esetek többségében a biztosító keresi ügyfeleit. A biztosítás értékesítése lehet ún. közvetlen (direkt) vagy közvetett (indirekt) értékesítés.

A közvetlen (direkt) értékesítési csatorna főbb jellemzői:

- a biztosító – szóban vagy írásban – közvetlenül szólítja meg leendő ügyfeleit (pl. levél, e-mail, telefon- és ügyfélszolgálat, online felület stb.);
- mivel a biztosító nagy tömegben keresi és éri el az ügyfeleket, így az értékesítés költsége viszonylag alacsony;
- hátránya, hogy az egyéni igények nehezen érvényesíthetőek.

A közvetett (indirekt) értékesítési csatorna főbb jellemzői:

- a biztosító és leendő ügyfél között megjelenik egy harmadik személy, az ún. (biztosítás)közvetítő, akit eredményessége esetén jutalék illet;
- az egyéni igények felmérhetőek és érvényesíthetőek, az értékesítés ezért hatékonyabb ugyanakkor drágább;
- a közvetítő lehet: függő és független biztosításközvetítő.

A hazai szabályozás szerint (Bit 4§) a **biztosításközvetítő** az a természetes vagy jogi személy, aki biztosításközvetítői tevékenységet végez.

A biztosításközvetítői tevékenység célja a biztosítási szerződés létrehozása, melynek során a tevékenység kiterjed:

- a biztosítási termékek ismertetésére, ajánlására és az ezzel kapcsolatos felvilágosításra;
- a biztosítási szerződések megkötésére;
- a biztosítási szerződések értékesítésének szervezésére;
- a biztosítási szerződések lebonyolításában és teljesítésében való közreműködésre.

Biztosításközvetítői tevékenységet csak olyan természetes **személy** végezhet, aki

- büntetlen előéletű;
- felsőfokú végzettséggel vagy a Bit-ben meghatározott (9. melléklet) szakképesséssel vagy a biztosításközvetítői hatósági vizsgával rendelkezik;
- jogszabályban meghatározott szakmai továbbképzési kötelezettségnek eleget tesz ([40/2015. \(XII. 30.\) NGM rendelet](#));
- aki szerepel a Felügyelet (MNB) által vezetett (biztosításközvetítői) nyilvántartásban.

Attól függően, hogy **a biztosításközvetítő kinek az érdekeit képviseli**, azaz kinek a megbízásából jár el a Bit 369 §-a megkülönböztetett ún. függő és független biztosításközvetítőt.

A **függő biztosításközvetítő** a biztosító megbízásából jár el, munkáját a biztosító honorálja, tevékenységéért a biztosító felel. A függő biztosításközvetítő lehet:

- ügynök, aki egy adott biztosító megbízásából dolgozik vagy több biztosító egymással nem versengő biztosítási termékeit közvetíti;
- többes ügynök, aki egyidejűleg több biztosító egymással versengő biztosítási termékeit közvetíti;
- vezérügynök, a biztosító azon ügynöke, akinek a biztosító teljes körű felhatalmazást adott mindannak a jogkörnek az ellátására, amely a biztosító üzletviteléhez szükséges.

A **független biztosításközvetítő – az alkusz** – mint önálló piaci szereplő, az ügyfél megbízásából jár el, több biztosítóval áll kapcsolatban, azok egymással versengő termékeit értékesíti.

Az alkusz biztosításközvetítői tevékenységet a Felügyelet (MNB) engedélye alapján:

- részvénytársaság,
- legalább ötmillió forint törzstőkével rendelkező korlátolt felelősségű társaság,
- harmadik országban székhellyel rendelkező biztosításközvetítő vállalkozás legalább ötmillió forint tőkével rendelkező magyarországi fióktelepe formájában végezhet.

Mivel az alkusz saját maga felel a tevékenységéért, ezért megfelelő anyagi háttérrel kell rendelkeznie: a törvény számára vagyoni biztosítékot vagy felelősségbiztosítást ír elő (mindkét esetben 1 876 000 EUR értékben). A hazai alkuszokat, azok érdekeit a Független Biztosítási Alkuszok Magyarországi Szövetsége ([FBAMSZ](#)) képviseli.

A **biztosításközvetítők szakmai felügyeletét** ellátó [MNB](#) a hazai szabályozásnak megfelelően nyilvántartást vezet:

- a bejelentett vagy engedélyezett biztosításközvetítőkről. (Ugyanakkor a biztosító, a többes ügynök és az alkusz is köteles ún. belső nyilvántartást vezetni az általa alkalmazott vagy megbízott biztosításközvetítést végző személyekről.);
- a képző és vizsgáztató szervekről;
- a hatósági vizsgára jelentkező személyekről;
- az oktatókról.

A **törvényi szabályok megszegése** esetén a Felügyeletnek joga van:

- bírság kiszabására;
- biztosításközvetítő nyilvántartásból történő törlésére;
- a tevékenységi engedély felfüggesztésére vagy visszavonására.

A kötelező **szakmai továbbképzés** ([40/2015. \(XII. 30.\) NGM rendelet](#)) célja, hogy képzett, szakmai ismeretekkel rendelkező közvetítők

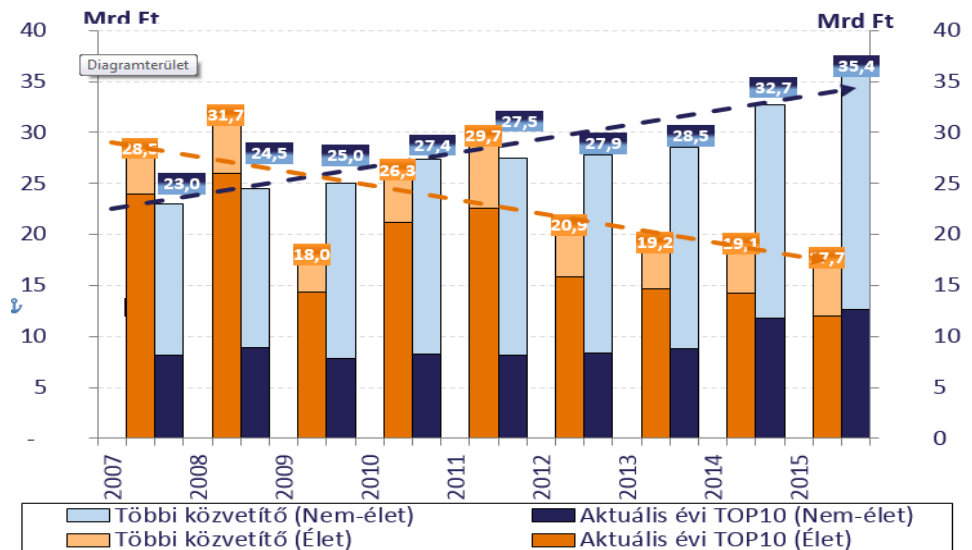
nyújtsanak tájékoztatást a pénzügyi termékekről és értékesítsék azokat. A vizsgáztatásokért felelős hatóság, az MNB dolgozta ki a 2017. július 1-jével bevezetett új [e-vizsgáztatási rendszer](#) szabályzatát.

Biztosításközvetítőre vonatkozó **egyéb szabályok és kötelezettségek:**

- **tájékoztatási kötelezettség:** az adott tagállam hivatalos nyelvén vagy az ügyféllel történő megállapodásban meghatározott nyelven írásban történő tájékoztatás;
- **titokvédelmi szabályok betartása:** azaz az adatkezelés célja csak a biztosítási szerződés megkötéséhez, módosításához, fenntartásához, a biztosítási szerződésből származó követelések megítéléséhez szükséges cél lehet;
- **panaszkezelés:** az ügyfél a többes ügynök/alkusz magatartására, tevékenységére vagy mulasztására vonatkozó panaszát szóban vagy írásban közölhesse.

- szorgalmazza, hogy a tagállami közvetítői nyilvántartási rendszereknek online rendszerűek legyenek, és az Európai Biztosítás-és Foglalkoztatóinyugdíj-hatóság ([EIOPA](#)) oldalán is elérhetővé váljanak;
- magasabb szakmaiságot követel az évi 15 óra továbbképzési rendszer bevezetésével.

1. ábra: Biztosításközvetítőknek kifizetett jutalék

Forrás: [Biztosítási, pénzügyi és tőkepiaci jelentés, 2017. \(MNB\)](#)

EURÓPAI UNIÓS SZABÁLYOK

A biztosítási értékesítésről szóló [2002/92/EK](#) (Insurance Mediation Directive - IMD) irányelvet felváltó, a biztosítási értékesítésről szóló [2016/97/EU](#) számú irányelv (Insurance Distribution Directive - IDD) legfontosabb célja az ügyfelek fokozottabb védelme, valamint a belső piac további erősítése. Ennek megfelelően a rendelet:

- hatálya a biztosítók által történő valamennyi értékesítési csatornára kiterjed;
- megteremti az EU-n belüli szabadabb szolgáltatásnyújtás feltételeit;
- az átláthatóság érdekében összehasonlítható standardokat vezet be;
- egységes (és szigorúbb) elveket vezet be a felügyeleti szabályozásban;

A rendelet célja, hogy:

- egységesítse a biztosítási termékekre vonatkozó értékesítési szabályokat;
- a fogyasztói jogokat erősítse, egységesítse;
- egyszerűbbé, ezáltal átláthatóbbá tegye a szerződéseket;
- egységes ügyfélvédelmi szabályokat alakítson ki (ügyfélbizalom);
- lehetővé tegye az ügyfelek számára a jutalékrendszerek átláthatóságát;
- bevezesse az ún. igényfelmérés követelményét, azaz a közvetítők csak olyan terméket adhatnak el, amelyre az ügyfélnek valóban szüksége van.

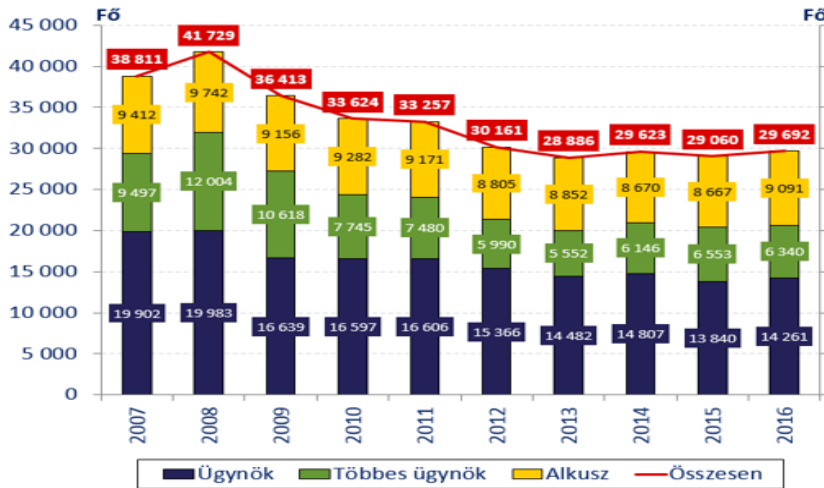
Az irányelvet a tagállamoknak 2018. február 23-ig kell átültetniük nemzeti jogrendjükbe. A jogszabály minimum harmonizációs jellegű, azaz a tagállamok az irányelvnél szigorúbb szabályokat is bevezethetnek, amelyeket azonban csak a saját területükön nyilvántartásba vett biztosításközvetítőkre alkalmazhatnak.

A biztosításközvetítésre vonatkozó új uniós szabályozás átfedésben van az ún. PRIIPs rendelettel ([1286/2014/EU](#)), amely a lakossági befektetési csomagtermékek terméktájékoztatási szabályait rögzíti. Lényege, hogy a közvetítőknek egységes terméktájékoztatót (ún. Key Information Document/KID) kell létrehozniuk, amely világosan és érthetően foglalja össze a legfontosabb termékjellemzőket.

szereplői közül a biztosítókban bízik a leginkább. A háztartások 44 százaléka 2-3 biztosítással is rendelkezik, a megkérdezettek 85 százaléka elégedett a biztosítói/értékesítői tájékoztatással és kapcsolattartással.

A [Biztosítási Szemle](#) 2017-es adatai szerint jelenleg **15 biztosítási**, 18 pénzügyi szolgáltatói és 5 tőkepiaci **közvetítói képző szerv** működik Magyarországon, vizsgabiztosainak száma közel 550 fő.

2. ábra: Biztosításközvetítők száma, 2007-2016.

Forrás: [Biztosítási, pénztári és tőkepiaci jelentés, 2017](#) (MNB)

Az előzetes tervek szerint az Európai Értékpapír-piaci Hatóság (ESMA) honlapján olyan oldalt hoznak létre, amelyen minden olyan ügynök vagy vezető kint lesz, aki nem felelt meg a vonatkozó hatályos előírásoknak és emiatt bírságot kellett fizetnie.

STATISZTIKA

A [Századvég Alapítvány](#) által készített felmérés (2017) szerint a lakosság a pénzügyi szféra

2013-ban még 12 839, 2014-ben 13 771 fő tett **hatósági vizsgát**, 2015-ben e szám már 14 597 fő, tavaly pedig 14 915 fő volt.

Hazai [szakértők szerint](#) a biztosításközvetítés új szabályai nagyobb átláthatóságot biztosítanak, jobban védik az ügyfelek érdekeit. Várhatóan tisztul a piac (pl. ügyfélszerzés lehetőségei), az ügyfélközpontúság pedig jóval hangsúlyosabb szerepet kap. Ugyanakkor komoly létszámcsökkenésre számíthat a szakma 2020 végéig: a jelenleg tevékenykedő minden három értékesítőtől várhatóan egy marad ([portfolio.hu, 2017.09.20.](#)).

A hazai biztosítók felügyeletét ellátó MNB folyamatosan méri a biztosításközvetítők eredményeit (a biztosításközvetítők évente egyszer kötelesek tevékenységükről adatot küldeni). A legfrissebb [jelentés](#) szerint az alkuszok és többes ügynökök közvetítik ki a nem életági értékesítés több mint a felét, az életbiztosítási állomány egyharmadát

Források:

- Deák Ferenc Dr.: Alaposan átgyúrta az unió a pénzügyi közvetítő szabályokat – napi.hu, 2016. május 26.
- Lencsés Katalin: Bevezetés az új Európai uniós biztosítási értékesítési (IDD) irányelvbe - Biztosítás és kockázat, 2016/2. szám
- Tényleg eltűnhet a biztosítási közvetítők nagy része – portfolio.hu, 2017. 03.02.
- Turcziné Pálos Anna: Alkuzsi minőség biztosítva – Biztosítás és kockázat, 2016/2. szám

Készítette: Csáková Beáta
Képviselői Információs Szolgálat
E-mail: infoszolg@parlament.hu

infoszolg

Internet: www.parlament.hu/infoszolg
Intranet: intra.parlament.hu/infoszolg/
Tel.: (1) 441-4529; (1) 441-6486